

וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. בפסוק זה יש להתבונן, אז נדברו? אז דברו הנה צריך להיות! מה זה נדברו? אלא נדברו למעלה מכל אותן מרפכות קדושות וכל אותם חילות קדושים.

משום שאותם דברים קדושים עולים למעלה, וכמה הם שמקדימים ונוטלים אותם לפני המלך הקדוש, ומתעטרים בכמה עטרות באותם אורות עליונים, וכלם נדברו מלפני המלך העליון. מי ראה את השמחות? מי ראה את השמחות שעולות בכל אותם רקיעים, כשהדברים הללו עולים (לפני המלך הקדוש), והמלך הקדוש מסתפל בהם ומתעטר בהם, והם עולים (על ראשו, והיו עטרה ויורדים ויושבים) ויושבים על חיקו ומשתעשע בהם, ומשם עולים על ראשו ונהיים עטרה. ועל זה אמרה תורה, (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. לא כתוב והייתי, אלא ואהיה, בכל זמן ובכל עת שדברים עליונים עולים לפניו.

פעמים כתוב יראי ה', יראי ה'. אלא יראי ה' למעלה, יראי ה' למטה. יראי ה' עומדים למטה, ואותם דברים עומדים בדיוקניהם למעלה. וסוד זה מצאנו בספרו של חנוך, שכל דברי הצדיקים שבארץ הם מתעטרים ועומדים לפני המלך, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם. ואחר כך הם יורדים ועומדים לפניו בדיוקן אותו הצדיק שאמר אותם, והקדוש ברוך הוא משתעשע באותו דיוקן, ואחר כך נכתבים בספר זכרון לפניו, לעמד לפניו בקיום תמיד.

ולחשבי שמו, מה זה ולחשבי

רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי' ולחשבי שמו. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אז נדברו, אז דברו מיבעי ליה, מאי נדברו. אלא נדברו לעילא, מכל אינון רתיכין קדישין, וכל אינון חילין קדישין.

בגין דאינון מלין קדישין, סלקין לעילא, וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלפא קדישא, ומתעטרן בכמה עטרין, באינון נהורין עלאין, וכלהו נדברו מקמי מלפא עלאה. מאן חמי חדוון, מאן חמי תשבחות, דסלקין בכל אינון רקיעין, פד סלקין מלין אליון, (קמי מלפא קדישא) ומלפא קדישא מסתפל בהו, ואתעטר בהו, ואינון סלקין (ג"א על רשיה נהו עטרה נסתין ונתבין וכו') ויתבין על חיקיה, ומשתעשע בהו, ומתמן סלקין על רישיה, והו עטרה. ועל דא אמרה אורייתא, (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. והייתי לא כתיב, אלא ואהיה, בכל זמן, ובכל עידן, דמלין עלאין סלקין קמיה.

תרי זמני כתיב יראי יי' יראי יי'. אלא יראי יי' לעילא, יראי יי' לתתא. יראי יי' קיימין לתתא, ואינון מלין קיימין בדיוקניהון לעילא. ורזא דא אשפחנא בספרא דחנוך, דכל מלין דצדיקייא די בארעא, אינון מתעטרן, וקיימן קמי מלפא, ומשתעשע בהו קדשא בריך הוא. ולבתר אינון נחתי, וקיימין קמיה בדיוקנא דהווא צדיק דקאמר לון, ואשתעשע קדשא בריך הוא בהווא דיוקנא. ולבתר אכתיבו בספר זכרון לפניו, לקיימא קמיה בקיומא תדיר.

ולחשבי שמו, מאי ולחשבי שמו. הא אוקמוה, (אבל) כל אינון דמחשבי

שמו? הרי פְּרִשׁוּנָה, (אבל) כל אותם שִׁמְחֵשׁבִים דְּבָרֵי תוֹרָה לְהַשִּׁיג אֶת אֲדוֹנָם בְּסוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּדֵי לְהַפִּיר אוֹתוֹ וּלְהַתְקִין אֶת חֻכְמַת שְׁמוֹ בְּלִבָּם, שְׁפָתוֹב וּלְחַשְׁבֵי שְׁמוֹ, שֶׁהוּא סוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. כְּתוֹב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף. פְּסוּק זֶה הֵרִי פְּרִשׁוּהוּ. אָבֵל וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, בְּאוֹתוֹ רַקִּיעַ לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁאֻמְרָתָם הַחֻכְרִים. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקָם (באוֹתוֹ רַקִּיעַ לְמַעְלָה). שְׁהֵרֵי בְּרַקִּיעַ שְׁלִמַעְלָה אֵין מִי שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בוֹ, וּמִלְמַעְלָה מִמֶּנּוּ עוֹמֵד אוֹתוֹ אֲבָן סְפִיר, שְׁהֵרֵי הַתְּעוֹרְרָנוּ בוֹ בְּסוּד שֶׁל אוֹתָהּ מְרַגְלִית טוֹבָה נִכְבְּדָה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ.

דְמוֹת כֶּסֶף, וְלֹא כְּתוֹב דְמוֹת הַכֶּסֶף, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף וְיֵשׁ כֶּסֶף. הַכֶּסֶף - הַעֲלִיּוֹן הַטְּמִיר וְהַגְּנוּז שֶׁלֹּא הַתְּגַלָּה וְאֵין מִי שֶׁעוֹמֵד בוֹ לְדַעַת וּלְהַתְּבוֹנֵן. וְלִכֵּן כְּתוֹב כֶּסֶף סֵתָם, זֶהוּ הַכֶּסֶף שֶׁלְמַטָּה. דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם. כִּיּוֹן שְׁאֻמְרָ דְמוֹת, אִז לְמָה כְּמֵרָאָה, שְׁהֵרֵי דֵי לוֹ דְמוֹת אָדָם? אֵלֹא דְמוֹת אָדָם זֶהוּ סוּד עֲלִיּוֹן בְּאוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, דִּיּוֹקֵן שֶׁל אָדָם. אָבֵל זֶה שְׁנוֹסֶף כְּמֵרָאָה - לְהַכְלִיל אוֹתָם דִּיּוֹקְנָאוֹת שֶׁל דְּבָרֵי חֻכְמָה וְאוֹתָם סוּדוֹת שֶׁל חֻכְמָה שְׁעוֹלוֹת וּמִתְעַטְרוֹת לְמַעְלָה, וְאַחַר כֵּן עוֹמְדוֹת בְּדִיּוֹקֵן שֶׁל אָדָם בְּאוֹתוֹ הַדִּיּוֹקֵן שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׁמַעְטְרִים אוֹתָם, וּבְכֻלָּם מִשְׁתַּעֲשַׁע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵטְרוֹתָיו.

וְאַתּוֹן חֻכְרֵיָא, הָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּעֵשַׁע הַשְּׁתָא, בְּאֵינוֹן מְלִין דְקָא אֲמַרִיתוּ, מִתְעַטְרֵן בְּהוּא אוֹרְחָא. וְהָא קִימְתוֹן קִמִי מְאָרִיכוֹן בְּדִיּוֹקְנֵיכוֹן קִדְשֵׁין, דְהָא אָנָּא בְּשַׁעְתָּא דְחֻמִּינָא לְכוּ, וְאַסְתַּכְּלָנָא

מְלִין דְאוֹרֵיָתָא, לְאַדְבָקָא לְמְאָרִיהוֹן בְּרִזָּא דְשְׁמָא קִדְשָׁא, בְּגִין לְמַנְדַּע לֵיה, וּלְאַתְתַּקְנָא חֻכְמָה דְשְׁמִיה בְּלִבֵּיהוּ, דְכְּתִיב וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, דְהוּא רִזָּא דְשְׁמָא קִדְשָׁא.

כְּתִיב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף, הָאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּהָ. אָבֵל וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, בְּהוּא רַקִּיעַ לְתַתָּא, כְּמָה דְאֻמְרָתוֹן חֻכְרֵיָא, זְכָאָה חוּלְקֵי, וְזְכָאָה חוּלְקֵיכוֹן. (כְּהוּא רַקִּיעַ לְתַתָּא) דְהָא בְּרַקִּיעַא דְלַעֲיִלָּא, לִית מָאן דְאַסְתַּכְּלָ בֵיה. וּמִלְעֲיִלָּא מְגִיָּה קִימָא הוּא אֲבָן סְפִיר, דְהָא אֲתַעְרָנָא בֵיה בְּרִזָּא דְהוּא מְרַגְלִית טְבָא יְקִירָא, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

דְמוֹת כֶּסֶף, וְלֹא כְּתִיב דְמוֹת הַכֶּסֶף. בְּגִין דְאֵית כֶּסֶף, וְאֵית כֶּסֶף. הַכֶּסֶף : עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא דְלֹא אֲתַגְלִיָּא, וְלִית מָאן דְקִימָא בֵיה לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּכְּלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב כֶּסֶף סֵתָמָא, דָּא כֶּסֶף דְלְתַתָּא. דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם, כִּיּוֹן דְאֻמְרָ דְמוֹת, אֲמָאֵי כְּמֵרָאָה, דְהָא סְגִי לֵיה דְמוֹת אָדָם. אֵלֹא דְמוֹת אָדָם, דָּא אֵיהוּ רִזָּא עֲלָאָה, בְּהוּא כְּבוֹד עֲלָאָה, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם. אָבֵל הָא דְאַתּוֹסֶף כְּמֵרָאָה, לְאַכְלָלָא אֵינוֹן דִּיּוֹקְנֵין דְמְלִין דְחֻכְמָתָא, וְאֵינוֹן רִזִּין דְחֻכְמָתָא (דף ר"ז ע"ב) דְסִלְקֵן וּמִתְעַטְרֵן לְעֲיִלָּא, וּלְבַתֵּר קִימִין בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם בְּהוּא דִּיּוֹקְנָא דְצְדִיקֵיָא דְמַעְטְרִין לוֹן, וּבְכֻלְהוּ אֲשַׁתְּעֵשַׁע קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵטְרוֹי.

וְאַתּוֹן חֻכְרֵיָא, הָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּעֵשַׁע הַשְּׁתָא, בְּאֵינוֹן מְלִין דְקָא אֲמַרִיתוּ, מִתְעַטְרֵן בְּהוּא אוֹרְחָא. וְהָא קִימְתוֹן קִמִי מְאָרִיכוֹן בְּדִיּוֹקְנֵיכוֹן קִדְשֵׁין, דְהָא אָנָּא בְּשַׁעְתָּא דְחֻמִּינָא לְכוּ, וְאַסְתַּכְּלָנָא